

Accountant: kijk breed mee

Onder het motto 'Nederland rekt op zijn accountants' markeerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants in een persbericht dat de beroepsgroep na een aantal jaren van verandering weer doet wat er van hen mag worden verwacht, namelijk borg staan voor het publieke belang (NBA, 2019a).

Opvallend is dat lang niet iedere accountant daarvan overtuigd is. Zij staan kritisch tegenover de uitvoering van hun kerntaak, blijkt uit een reputatieonderzoek dat bij de start van de nieuwe campagne is gepubliceerd (NBA, 2019b). Volgens 61 procent van de ruim duizend responderende accountants kan erop vertrouwd worden dat de cijfers kloppen wanneer de accountant zijn handtekening zet – maar 26 procent twijfelt hierover, en 13 procent is zelfs van mening dat je daar niet op kunt vertrouwen. Eerlijk, maar ook wel zorgelijk als dus vier op de tien accountants zelf niet in hun controle geloven.

Ook wat betreft de toetsing van de corporategovernanceverklaring is het de vraag of accountants geloven in hun eigen rol. Het toetsen van deze verklaring is – zeker bij beursgenoteerde bedrijven – onderdeel van de controle. Met de governanceverklaring moeten alle Nederlandse beursvennootschappen verantwoording afleggen over de naleving van de principes en bepalingen uit de *Corporate Governance Code* in het bestuursverslag bij de jaarrekening.

Vanaf 1 januari 2016 heeft de accountant een actieve onderzoeksplicht bij de toetsing van dit verslag. Dat volgt uit een wijziging van de Europese jaarrekeningsrichtlijn. Tot 2016 controleerde de accountant alleen of het bestuursverslag alle verplichte onderdelen bevatte en of het verslag verenigbaar is met de jaarrekening. Sinds 2016 dient ook beoordeeld te worden of het bestuursverslag 'in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening of anderszins verkregen kennis, materiële onjuistheden bevat'.

Eind 2016 is ook de *Corporate Governance Code* aangepast aan de tijdsgeest: zo is langetermijnwaardcreatie centraal gesteld en dient het bestuur een cultuur te creëren die het gewenste gedrag en integer handelen stimuleert.

De aanpassingen van de Code lijken echter niet te hebben geleid tot een andere manier van accountantscontrole: interviews met accountants suggereren dat zij ook na 2016 geen controle van de

BARBARA BAARSMa

Directievoorzitter van de Rabobank Amsterdam, hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam, en lid van de Monitoring Commissie Corporate Governance

governanceverklaring uitvoeren en ook geen additionele *assurance* (zekerheid) afgeven (Nyenrode, 2018).

Ook de februari 2018 gepubliceerde handreiking van de NBA over de nieuwe Code zet niet aan tot een brede blik op de governanceverklaring. De Code bestaat uit principes en *best practice*-bepalingen die rapportage en verantwoording door bestuurders of commissarissen vereisen.

De handreiking suggereert dat de accountant zich wel richt op de rapportagebepalingen maar niet of veel minder op de gedragsbepalingen. De accountant heeft volgens de NBA bijvoorbeeld geen taak bij controle op naleving van de gedragsbepalingen onder principe 1.1 van de Code (die stelt dat het bestuur zich richt op langetermijnwaardcreatie en daarbij de belangen van relevante stake-

holders weegt). Aan de andere kant heeft hij die taak volgens de handreiking wel bij bepaling 1.14, een rapportageverplichting op grond waarvan het bestuur in het bestuursverslag een toelichting moet geven op zijn visie op langetermijnwaardcreatie en op de bijbehorende strategie.

Dat accountants de naleving van gedragsbepalingen in de code niet lijken te controleren, is een gemiste kans, want juist in het kritisch onderzoeken van de gedragingen van het bestuur ligt een belangrijke toegevoegde waarde van de accountantscontrole. Zelfs als de onderneming geen opdracht geeft om de corporate governance breder te onderzoeken, dan nog kan de accountant dit op grond van eigen beroepscode en -regels tot zijn taak rekenen (Baarsma, 2017). Niet omdat het moet, niet omdat het geld oplevert, maar omdat dit in het publieke belang is.

Literatuur

Baarsma, B. (2017) Geen code voor accountants. *ESB*, 102(4752), 374.

NBA (2018) *Herziene NBA-handreiking 1109: accountant en corporate governance informatie*, 12 februari. Te vinden op www.nba.nl.

NBA (2019a) *Nederland rekt op zijn accountants*, 9 september. Tekst te vinden op www.nba.nl.

NBA (2019b) *Reputatieonderzoek: beeld van de accountant kan beter*, 12 juli. Tekst te vinden op www.nba.nl.

Nyenrode (2018) *Verantwoordelijkheid van accountants bij de naleving van de Corporate Governance Code*, 19 december. Tekst te vinden op www.nyenrode.nl.